

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken legálább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) ezimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Aron, b. Huszár Sándor, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Angol vélemény erdélyi boraink felett.

Vizetelly Henrik Esquire az angol királyné parancsolatából az angol parlament mindkét házának az 1873. évi bécsi világkiállításon kóstolt borokról jelentést terjesztett be, melynek szűkebb hazánkra vonatkozó részét m. gróf Teleki Gusztávné, Kállay Gemma ő nagysága fordítása nyomán a következőkben közöljük:

„Az erdélyi borkiállítás minden egyéb bortárlatoktól különbözött; mert válogatott, értelmesen a kellő határok közé szorított, de a mellett a legközségesebb, valamint a legjobb fajtákból is példányokat tartalmazott, és így épen olyan volt. minőnek egy borkiállításnak valójában lennie kell. A földbirtokosok által termesztett 118 borminta sokkal találóbb véleményt nyújtott az erdélyi borokról, mint a tiszszerte annyi magyar bor, melynek gyűjteményében a legkevésbé érdemes fajok is végnélkül lévén képviselve, a nevezetesebbeket mintegy elnyomták. Az erdélyi részek borai kielégítőleg kóstoltattak és gondosan bíraltattak, míg a magyar osztályban a kóstolás látszólag végtelennek és oly fáradságosnak bizonyult, hogy azt nagy részt fizetett egyénekre kellett bízni. A válogatott tokaji és több más nevezetes bor természetesen kivételt képezett; de a száz meg száz, majdnem azonos jellegű közönséges bort naponta hosszadalmasan bírálni a jury érdemesnek nem tartotta.

Az erdélyi osztályban a három legnevezetesebb kiállító Gróf Mikó Imre, az erdélyi pinczeegylet Kolozsvártt és Paget János volt, utóbbi egy angol, ki már évekkel ezelőtt Erdélyben letelepedett és Magyarországról jól ismert uti rajzot is irt.

Gróf Mikó Imre hétféle közönséges asztali bort állított ki különböző vidékekről, melyek közül az első oláh-szilvási 46 éves lévén, kezeskedik az erdélyi közönségesebb borok tartosságáról. Egy másik asztali bora 40-ik évében, valamint egy szép világos színű bakator ugyanazon évről szintén említést érdemel, de mindkettőt zamat és erőben felülmulta egy 1848 iki, mely elemeztetvén 25 fok borszeszt mutatott ki. Mindezen pompás borok a híres Bacca d'oro-tól nyerték nevüket és eredetüket, mely szőlő több évszázaddal ezelőtt hozatott Olaszországból Erdélybe. A gróf gyűjteménye még néhány felséges aszut tartalmazott, melynek leve sajtolás nélkül folyt le a teljesen érett szőlőszemből, és egy Furmint bort, melynek faja Tokajban és a Hegyalján tulnyomó. Ezen és más példányainak finomságával gróf Mikó Imre haladási érmet nyert

Az erdélyi pinczeegylet gyűjteménye különösen nevezetes volt először 1834-iki rózsamáli aszujáért, a fehérvári püspök szőlőjéből, mely kiválóan jóízű és zamatu bornak palaczkja 1 frt 50 kr., továbbá küküllömenti tiszta aranyszintt

borai miatt, melyek ugyan legkevésbé sem édesek, de másrészt épen nem fanyarak, több testtel bírnak, mint az átlagos rajnai termések és némelyek kedves illatuk. Ezen borok ára, évjárat szerint, palaczkonként 60 krtól 1 frt 50 krig váltakozik. A pince-egylet legfinomabb borának legmagasabb ára 1 frt 50 kr., a közönséges asztali boré pedig 40 kr. palaczkonként. Voltak még ezen gyűjteményben Bakator, Riesling, Furmint és Clävner példányok és egy nagyon nevezetes jó bor: Som vagy Sombor név alatt, mely nem tévesztendő össze a magyarországi Somlyaival, melynél sokkalta kitünőbb. Mindezen boraival haladási érmet nyert a pince-egylet.

A Som-ból a legkitünőbb példányt Gerendi István küldötte, mely különösen lágy és finom ízű, szép szalma színű, kristálytiszta és finom zamatu, az erdélyi osztályban ez a legkitünőbb példányok egyike volt és kiállítója érdem érmet nyert vele.

A Paget János által beküldött példányok között voltak szőkefalvi szőlőjéből Leányka, több Riesling, egy Welsch Riesling 1869-ből, mely Pasteur rendszere szerint forraltatott és egy tökéletesen érett bor minden sajátágaival bírt és egy Muscat Croquant 1866-ből, elegendő és finom zamattal. A muskotályok különben úgy a magyar, mint az erdélyi osztályban egyformán tulnyomóak voltak. Volt a Paget gyűjteményében többek között néhány könnyű és tiszta ízű másolás, egy nagyon zamatos, a champagnei-hez hasonló fehér bor, egy Sauterne, mely bizvást származhatott volna a girondei Ciron völgyből, és mindenek felett egy 1868-ki veres bor, Carbenet szőlőből, mely vetekedik a Haut Médoc némely legjobb terményével. Az említett példánynak gyönyörű színe, zamata és finomsága volt, csak ereje tulságos, mert 22 fok szeszt mutat; ezen Carbenet-et lehetett — kivétel nélkül — a legjobb veres bornak mondani mindazok között, melyeket Magyarország és Erdély kiállított. A három utóbbi Pagetnek kísérlete volt, ki a kitünően sikerült erdményért melegen üdvözlötett.

Néhány kiválóan lágy és finom 1868 és 1869-ki Rieslinggel báró Apor Károly nyert érdemérmet; ugyanazt kapták gróf Bánffy György 1863-iki finom tasnádi bora, gróf Bethlen Sándor tasnádi bakatora, Földváry Ferencz

pompás törökhegyije, báró Kemény István (ki kiválóan lelkesedik a Rieslingért) egyetlen riesling példánya, melyet Csombordról bemutatott, végre Sámí László 1862-ki bakatora. Tíz más kiállító elismerő oklevelet nyert. A Paget által kiállított felséges példányon kívül az összes gyűjteményben csak néhány veres bor volt, melyeknek egyike sem vonta magára a figyelmet. A veres bor Erdélyben nagyon ritka és általában véve rosszabb minőségű, innen van, hogy Pagetnek a Médoc szőlővel tett kísérletének jó sikere oly nagy fontossággal bír.

Az erdélyi folyók nagyrészt nyugotnak folynak, a hegyek is azon irányban fekszenek és egy részük ki van téve a függőleges déli napsugaraknak, minek következtében felséges szőlőmivelő helyeket szolgáltatnak. A legjobb szőlő a Kis-Küküllő mentén terem, mely erős, tiszta, zamatos bort ad, kevés vagy épen semmi borkősavat nem tartalmaz; azután Fehérvár vidékén, melynek bora sok szeszt tartalmaz és szép arany színű; a Nagy-Küküllő mellett is jó bor van, mely azonban világosabb és kevésbbé szeszes; Hunyadmegye és Felső-Maros vidékének bora hatalmas és setétszínű; végre Nyáradmentén Maros-Vásárhelyen és a Mezőségen kellemes könnyű bor fordul elő, mely több zamattal bír, mint bármely más vidéknek borai. Erdélyben a legkiterjedtebb szőlőmivelő helyek Nagy-Szeben, Szilágy-Somlyó, Fehérvár és Maros-Vásárhely vidékei. A talaj közönségesen homok és márgából áll, kovesült maradványok és kagylós mészkővel többé-kevésbbé vegyítve. A legnagyobb termés átlagosan véve 16 akó*) (80 veder.)

Az erdélyi bort 4-ik évének betölte előtt soha sem kellene inni. Borszeszes ereje lényegesen változik a szerint, a mint jó vagy rossz évben termett. Jó években 21 fok szeszt mutat, de egyes különleges esetekben 27 fokot is tartalmaz. "

Lótenyésztésünk ügyében**)

Midőn hivatalbeli elődöm m. évi május havában az ország összes lótenyésztőbizottmányainak képviselőit országos lótenyésztési értekezletre összehívta, ezáltal azon

*) Kíssó alanti számítás, mint legnagyobb termés állaga. Szerk.

***) A földmívelési minister ur átirata a központi- és vidéki lótenyésztő bizottságokhoz. S n o r k.

meggyőződésnek adott kifejezést, miszerint az álladalmi lótenyészintézetek kezelése, valamint általában az országos lótenyészintézeti ügyeknek vezetése csak úgy felelhet meg az országos érdekek követelményeinek, ha az ez irányú vezérelvek minden egyoldalúságtól menten, nem csupán a központban uralkodó egyéni felfogás szerint, hanem az országos lótenyésztés illetékes képviselői mérvadó javaslatainak meghallgatásával állapítanak meg.

Ezen meggyőződést teljesen osztva, örömmel értesültem a múlt évi országos értekezlet azon egyhangú határozatáról, miszerint a rendes időközökben tartandó közös tanácskozást üdvösnek és szükségesnek tartván, a földmívelési minister felhívása esetében évről évre Budapesten összegyűlni késznek nyilatkozott.

Előre bocsájtvá, hogy az évenként ismételt tanácskozás üdvös voltát rendes viszonyok között is teljesen méltánylom, ki kell jelentenem, hogy különösen jelenleg, midőn a megváltozott pénzügyi viszonyok gyökeres segílyt követelnek, az ügy veszélyeztetése nélkül alig nélkülözhetném az országos lótenyésztési értekezlet szakavatott tanácsát, s azért ezen értekezletet folyó évi május hó 8-ára ezennel egybehívom.

Az értekezlet indítványozási és kezdeményezési jogát teljesen tiszteletben tartván, csupán előleges tájékozás végett közlöm azon ügyek és kérdések sorozatát, melyek a ministerium részéről fognak az értekezlet elé terjesztetni, u. m.

1. Általános és részletes jelentés az álladalmi lótenyészintézetek jelen állapotáról, valamint a lefolyt évben a ménesek, méntelepek és ménesgazdaságok körében tett újabb intézkedésekről és elért eredményekről.

2. Előterjesztés az országos lótenyésztés terén a m. év folyamában tett észleletekről, s a nevezetesebb lótenyésztési, kereskedési és kiviteli mozzanatokról.

3. Az országos lótenyésztés állami javadalmazásának kérdése.

A törvényhozás ugyanis teljesen méltányolja az országos lótenyésztésnek, mint egyik legjelentékenyebb közgazdasági ágának fontosságát és az ideai budget-tárgyalás alkalmával is kifejezést adott azon meggyőződésnek, hogy az álladalmi lótenyész-intézetek üdvös befolyása folytán néhány év óta e téren igen előnyös eredmény értett el; de a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok nyomása alatt mégis kénytelen volt a már m. évben tett törléseken felül ezen intézkedések oddigi javadalmazásának majdnem negyedrésztét az ügytől megvonni.

Miután pedig az állami ménesek fenntartási költségei a ménesbirtokok jövedelméből teljesen fedezhetők, sőt évről évre a termés minősége szerint többé-kövésbé jelentékeny felesleg is marad, melyet az összes állami készpénzjavadalmazással együtt az állami méntelepek fenntartási költségei vesznek igénybe, annál fogva azon gyökeres reformokról kell gondoskodni, melyek mellett

az álladalmi méntelepek jelen létszámát a negyedrésszel megcsonkított javadalmazással is fenntartani lehessen.

E tekintetben egyik módozat az volna, hogy a fedeztetési állomást tartó és használó községek a fedeztetési idény négy hónapja alatt díjtalanul tartsák és élmezék a kiküldött méneket és legénységet, mint azt egy megyében már ez évben meg is tették.

Miután azonban ezt általános feltételtől egyelőre a tenyésztés veszélyeztetése nélkül kitzúzni még nem lehet, az értekezlet hivatva leendő azon vidékeket kijelölni, hol ezen rendszabály alkalmazható volna, míg ellenben a többi vidékekre nézve talán sikerülne oly módozatokat találni, melyek mellett nem maguk a községek, de a méneket használó tenyésztők viselnék a fedeztetési idény költségeit.

4. Az értekezlet egyik legjelentékenyebb tárgyát képezendi azon kérdés, vajjon az utóbbi időkben felmerült ménkiadási tervet általában czélszerűnek, és az ország mely vidékein tartja keresztül vihetőnek? Ha ugyanis a méntelepek lólétszámát az országos tenyésztés veszélyeztetése nélkül le nem szállíthatjuk, de a jelen ménlétszámnak a méntelepekben való eltartására elegendő javadalmazással nem rendelkezünk, önként felmerül azon kérdés, nem lehetne-e legalább annyi álladalmi fedező méntközségeknek, tenyésztő társulatoknak vagy egyes tenyésztőknek egész évi tartásra és használatra átadni, a mennyit a leszállított budgettel magukban a méntelepekben eltartani nem lehet?

Eltekintve ezen tervnek abszolút értékétől és kivihe-tőségétől, egyelőre csak azon kijelentésre szoritkozom, miszerint az esetben, ha a pénzügyi viszonyok által előidézett kényszerhelyzet folytán a méntelepek létszámának leszállítása vagy bizonyos számú tedező ménnek fentjelzett kiadása között kellene választani, ezen utóbbi által bizonyos, a tenyésztés érdekeit óvó feltételek mellett, kevésbé veszélyeztettnék tartanám a tenyésztés ügyét.

Az értekezlet elé fogom tehát terjeszteni azon feltételeket, melyek mellett hajlandó volnék a jelentkező községeknek, társulatoknak és egyes tenyésztőknek bizonyos számú állami fedező mént egész évi tartás mellett korlátolt használatra oly módon kiadni, hogy ezen állami fedező ménnek tovább is a tenyésztő közönség rendelkezésére álljanak.

5. Az álladalmi fedező ménnek termékenysége és alkalmazhatósága csakis ivadékaiknak pontos kipuhatólása és beható csikószemlék által lévén megállapítható, nyilatkozata fog kikéretni az értekezletnek az iránt: vajjon nem lehetne-e módot találni arra, hogy a csikó-szemlék, addig is, míg eziránt, úgy mint egyéb állattenyésztésünk érdekében szükséges óvrendszabályok iránt törvény fog intézkedni, közigazgatási és bizottmányi uton évenként ezélszerűen és pontosan megtartassanak.

6. Miután továbbá az országos lótenyésztés fejlesztésére irányzott állami, egyleti és magán tövékonyság

csak a létező anyag teljes ösmereite által nyerhet biztos alapot és célra vezető irányt; annál fogva szükségesnek látom, hogy az országban létező tenyészanyag faj szerinti összeírásának s a lótenyészkönyvek megállapításának ügye is az értekezlet elé terjesztessék.

7. Az országos lótenyésztésnek helyes irányu fejlesztése érdekében, a lóversenyek és lótenyésztési jutalomdíjosztásoknak állami javadalmazását, tovább is szükségesnek tartván, a versenyek intézményét a lótenyész bizottmányoknak e célra nyújtandó kisebb államdíjak által óhajtottam volna a népies lótenyésztésre is kiterjeszteni, hogy ez által a kisebb tenyésztőknek és földmives népnek is alkalma nyíljon a tenyészanyag kiprobálására, s a kipróbált képesség szerinti tenyésztésre.

Ezen szándékom kivitelére azonban a lóversenyek és díjosztások magasabb javadalmazása lett volna szükséges, s így jelenleg, midőn a lóversenyek javadalmazása éppen az idei budget tárgyalás alkalmával még némileg le is szálittatott, e szándékom kiviteléről le kellene mondanom, ha csak az értekezlet tanácsa alapján netalán oly jutalomdíjosztási és lóverseny tervezetet lehetne megállapítani, mely e célra vagy új pénzforrásokat nyithatna meg, vagy pedig a jelenlegi javadalmazás mellett is mindkét irányban nagyobb eredményeket biztosíthatna. Ez okból tehát a lótenyésztési jutalomdíjosztások és lóversenyek ügyét is az értekezlet becses figyelmébe ajánlom.

8. Az országos lótenyésztés fejlődéséből származó előnyök egyrészt az országban fényűzési, szállítási, földművelési és honvédelmi célokra használt lovaknak jobb minőségében, másrészt pedig a nagyobb kiviteli képességben és jövedelemben jelentkezően, szükségesnek tartok oly intézkedéseket, melyek a belföldi és kiviteli lókereskedést könnyítik és előmozdítják, de egyszersmind alkalmat adjanak arra, hogy maguk a tenyésztők biztosíthassák maguknak a lóeladásból származó üzleti haszon legnagyobb részét. Azért tehát igen czélszerűnek tartanám, ha a kiválóbb tenyésztéssel bíró vidékek központjain a rendes országos vásárokon kívül évenként külön lóvásárok tartatnának, hol főleg a hadi célokra és kivitelre alkalmas jobb minőségű lovak bocsájtatván a tenyésztők által a vevők rendelkezésére, ezen minél szélesebb körökben s a külföldön consulátusaink útján is kihirdetendő lóvásárokon, ugy a saját hadseregünk lószükségletének közvetlen fedezésére, mint a ló-kivitelnek a tenyésztők érdekei szerinti szabályozására legjobb alkalom nyújthatnék.

Az iránt is ki fogom kérni az értekezlet javaslatait: mily módon lehetne ezen lóvásárokat a lótenyész bizottmányok közreműködése mellett, s esetleg a lótenyésztési jutalomdíjosztások intézményével kapcsolatosan ország-szerte meghonosítani és terjeszteni?

T Á R S A L G Ó.

A „Probus“ erdélyi szőlészeti és borászati egyesület alakító tagjainak 1875. április 15-én tartott ülésének jegyzőkönyve.

Jelenlévők: báró Bornemissza János, Gamauf Vilmos, Lackner József, Nagy Ferencz, gróf Schweinitz Gyula, báró Wesselényi Ferencz. Jegyzette: ifj. Bodor Pál.

1. Az alapszabályok tervezete felolvasás után elfogadtatván, — megerősítés végett a nmlgu kir. ministriumhoz az erd. gazd. egyesület által fog felterjeszteni.

2. Az alapszabályok megerősítésének békövetkeztéig egy szervező bizottság alakítása hozatván javaslatba, — ezen ideiglenes bizottmány következő tagokból lett megalakítva:

báró Bornemissza János,
gróf Schweinitz Gyula,
Nagy Ferencz,
Gamauf Vilmos,
Lackner József,
ifj. Bodor Pál.

3. Az alapszabály tervezet 39. §-nak megfelelő vidéki bizottmányok alakítása tüzetvén ki első sorban egyik feladatuk, — az ülésen megjelent tagok e célra önkéntesen felajánlották közreműködésüket, gróf Schweinitz Gyula ur pedig felkérte, hogy Medgyesen vidéki bizottság alakítására tegye meg az előleges lépéseket, ki ezen megbízást elvállalta.

4. Hazánk mindez ideig nélkülözvén a szőlő-rendőri törvényeket, — az ülés egyhangulag elhatározta a szőlő-rendőri törvényekre nézve javaslat készítését és e célra megbízta gróf Schweinitz Gyula urat, ki a szükséges előmunkálatok eszközlését és adatok beszerzését elvállalni szives volt. —

A gyűlés eloszlott, a jegyzőkönyv bezárattott.

ifj. Bodor Pál
jegyző.

Törvényezik a földadó (kataster) szabályozásáról.

(Szentelést nyert 1875. márczius 27-én; kihirdettetett az országgyűlés mindkét házában 1875. márczius 30-án.)

(Folytatás.)

II. Fejezet.

A földbirtok tiszta jövedelmének kiszámítása.

8. §. A föld tisztajövedelmének vétetik a közönséges gazdálkodás mellett tartósan nyerhető közép termésnek értéke, levonván belőle a gazdálkodási rendes költségeket.

A földbirtokkal összekötött jogok, ugyszintén annak valamely iparaggal vagy más földbirtokkal való gazdasági összefüggése a tiszta jövedelem kiszámításánál tekintetbe nem vétetnek, de viszont az azon fekvő terhek is figyelmen kívül hagyatnak.

9. §. A tiszta jövedelem, művelési ágak és minőségi osztályok szerint, becslés útján nyomoztatik ki.

10. §. A művelési ágak következők:

- a) szántóföld,
- b) kert,
- c) rét (kaszáló),
- d) szőlő,
- e) legelő,
- f) erdő és
- g) nádas.

Szántóföldek azon földrészetek, melyeken gabonaművek, kapás vagy kereskedelmi növények, vagy ezek egymást felváltva termeltetnek, műveltesenek bár e földek szakadatlanul vagy takarmánytermelés, ugarlás vagy másnemű használat közbejöttével.

A kertekhez, tekintet nélkül arra, be vannak-e kerítve vagy sem, a virág-, zöldség-, és gyümölcsös kertek tartoznak, feküdjenek bár a lakhely körül vagy külön, gyümölcsösök azonban csak azon esetben, ha a terület jövedelmének nagyobb részét a gyümölcs szolgáltatja.

Rét (kaszáló) azon földterület, melynek fütermése évenként rendszeresen kaszálatik.

Szőlők azon területek, melyek szőlőtőkékkel be vannak ültetve.

Legelő azon tér, mely rendszeren legeltetésre szolgál.

Az erdőkhöz az állandóan faizásra szánt területek tartoznak, még pedig a szál- és sarj-erdőkön kívül az apróbb fákkal benőtt vessző- és rözsevágásra használható ligetek és füzések, valamint a lomberdők is, melyeknek lombja takarmánnyul szolgál.

Nádasoknak azon földrészetek tekintetnek, melyeken rendszeres vágás szerint használni szokott gyékény vagy nád terem.

Az 5. §. b) pontjában említett háztelkeken és udvarokon felül levő belsőségek, akár legyenek bekerítve, akár nem, a használatuknak megfelelő művelési ágba sorozandók.

11. §. Oly földrészetek, melyek a 10. §-ban felsorolt művelési ágak valamelyike szerint kezelhetnének, de tényleg azok egyike szerint sem használtatnak, azon művelési ágba sorozandók, melybe azelőtt tartoztak, s ha az ki nem nyomozható, a melybe a velők határos vagy legközelebb fekvő hasonminőségű földrészetek tartoznak.

12. §. A becslés az egész állam területén egyidejűleg hajtatik végre. E czélból a pénzügyminister az országot kerületekre, s ezeket lehetőleg egyenlő becselőjárásokra osztja fel.

13. §. Rendszerint minden becselőjárásra egy tiszta jövedelmi fokozat készítettik, melynek tételei pénzértékben fejezik ki az illető minőségi osztály holdankénti tiszta jövedelmét.

De ha a tiszta jövedelemre befolyással bíró viszonyok egy becselőjárás területén belől annyira különbözök, hogy az egész becselőjárásra ugyanazon egy tiszta jövedelmi fokozat czélszerűen nem alkalmazható, a becselőjárás több osztályozási vidékre osztandó fel, melynek mindenikében külön osztályozás alapján külön tiszta jövedelmi fokozat készitendő.

Minden művelési ágban annyi osztály állitandó fel, a mennyi a tiszta jövedelemre tényleges befolyással bíró gazdasági és értékesítési viszonyok különbségei szerint szükséges.

Egy művelési ágban azonban járasonként, illetőleg osztályozási vidékenként legfeljebb nyolcz minőségi osztály állitandó fel.

14. §. Az osztályok jelzése végett művelési ágankint az osztály jellegét leginkább kitüntető mintatermek jelöltetnek ki oly számban, hogy minden község határában az ott előforduló osztályok legalább egy-egy mintatér által legyenek képviselve.

15. §. A föld tiszta jövedelme a termés, a terményár és a gazdálkodási költségek évi átlagai szerint számittatik ki.

16. §. A föld tiszta jövedelmének kiszámításánál a termés és a gazdálkodási költség következő módon veendő fel:

a) Szántóföldek termésül vétetik a közönséges gazdasági vetésforgások alatt termelt összes termények és ezekből vett haszon értéke, a miből gazdálkodási költség fejében a trágya értéke, s ennek kihordására, továbbá a felügyeletre, szántásra, boronálásra és hengerelésre, a termények le- és betakarítására, cséplésére megkívántató költség, illetőleg szükséges kézi és igás napszám, vagy ezek egyenértéke, s ott, hol az rendszerint előfordul, a gyomirtás költsége, továbbá a vetésre és vetőmagra szükséges kiadás vonandó le.

b) Kertek termésül vétetik a zöldség, gyümölcs és esetleg fütermés; a miből a gazdálkodási költség fejében az ültetésre, művelésre, öntözésre, örzésre, szedésre és betakarításra szükséges napszám, és a vetőmagra, illetőleg ültetményekre és trágyázásra szükséges kiadás vonandó le.

Virágos kertek a hasonló talaju és fekvésű haszonkertek módjára becsülendők meg.

c) Rétek (kaszálók) termésül vétetik az anyaszéna, esetleg a sarjtermés és a legeltetési haszon, a miből művelési költség fejében a kaszálásra, gyűjtésre, behordásra és összerakásra szükségelt gyalog- és igás napszámok költségei vonandók le.

d) Szőlők termésül vétetik a szőlő, illetőleg must- törkölytermés, továbbá az összes gyümölcs és más melléktermények értéke, a miből művelési költség fejében az elfedésre, kinyitásra, a kapálásra, metszésre, kötésre, kacsolásra, szüretelésre és örzésre szükséges napszám, továbbá a trágyázásra, karózásra, tőkésítésre, (homlítás, döntés, bujtás,) és a telek építésben tartására szükséges művekre fordított költség vonandó le.

e) Legelők termése és költsége a hasonfekvésű és talaju rétekkel egybehasonlítva állitandó meg. Fekvésüknél és talajuknál fogva más művelési ágba nem alkalmas legelők, az azokon eltartható lábasjószág száma s a szokásos legelési érték szerint vétetnek fel, minek kiszámításánál figyelembe veendő, hogy hány darabot s évenként mennyi ideig képesek eltartani.

f) Erdők hasznául vétetnek a fatermés (a tő-árt számítva) tekintettel a tartós fatermelés határai között előállitható és a helybeli viszonyok szerint állandóan értékesithető famennyiségre és az erdei mellék-haszonvételek, u. m. a legeltetés, a makk, a kéreg és a gubacs; a miből művelési költség fejében az erdőtenyésztésre, ápolásra s az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt évi kiadások vonandók le.

Gesztenye, eperfa és hasonnemű ültetvények használatuk módja szerint a gyümölcsös kertek, vagy az erdők egyik osztályának módjára becsülendők meg.

g) Nádasok termésüel a nád- és gyékénytermés vétetik, a miből gazdálkodási költség fejében a letakarításra és behordásra szükséges kézi és ígás napszámra fordított kiadás vonandó le.

h) Mulató-, dísz- és vadaskertek a talajminőség kellő tekintetbe vételével azon művelési ágba sorozandók, melybe főalkatrészeik szerint tartoznak.

17. §. A termés évi átlaga a becsülőjárás, illetőleg osztályozási vidék nagyobb részében szokásos gazdálkodási rendszer alapján, a fánál a vidékben szokásos erdővágatási forga (turnus) egész évsorozatának átlaga, — az erdei mellékhaszonvételeknél 25; szőlőknél az utolsó 15 év, — egyéb művelési ágaknál pedig az utolsó 10 év tapasztalatai szerint számíttatik ki.

18. §. A gazdálkodási költségek kiszámításánál a napszám és anyag értékének átlaga az 1867—1872-ig terjedő hat évi időszak közép árai szerint és pedig a gazdaságban felhasznált termények ára a 19. §. értelmében számíttatik ki.

A munkaár átlagának kiszámításánál azonban a kivételes körülmények, például vasuti vagy más nagyobb mérvű építkezések által ideiglenesen előidezett áremelkedések számításba nem vétetnek.

Oly földterületeknél, melyeknek jelen termőképességben tartása folytonosan különös költségeket igényel, minők a vízöntés és elhomokosodás elleni gátak, a vizek levezetésére vagy öntözésre szolgáló csatornák, csövek és készülékek, vizmosások, zuhatagok és hószakadások elleni védművek, a határvédek és a telek vagy a telek egy részének művelhető állapotban tartására szükséges töltések, árkok, alagesövezés stb. fentartására szükséges költségek a rendes gazdálkodási költségekbe számítandók.

(Folyt. köv.)

Levelezés.

Egerpatak, 1875. április 25.

A sok hó, hála a gondviselésnek, minden kár nélkül takarodott el, és oly csöndesen, hogy nagyobb vizáradásokat nem is okozott; az őszi vetések jól kiállották a telet, szépen zöldelnek, de még kevésre haladtak, alig négy hüvelyk magasak.

A tavasz nagyon hűvös és szeles, s többnyire borult az ég, mert midőn e sorokat írom nagyon szigorú havazó és szeles idő van.

A tavaszi vetéshez a talaj túlnedves volta miatt csak e hó 21-én kezdhattunk hozzá, és a vizenyösebb természetű földek még meg sem közelíthetők, igen valószínű, hogy a tavaszi vetés május 10—15-ig kinyúlik. A kerti munkával is megvagyunk késve, még semmi vetemény sem kél, a gyümölcsfák rügyei most kezdenek fakadni, termő rügy elég mutatkozik; mely fán tavaly sok termett, azon most kevés termő rügy van, vagy semmi.

A gabona ára hova tovább száll alább, s azzal együtt a föld értéke is csökken, a piacokon mindig nagy gabona készlet vár eladásra, kereslet gyenge, a múlt évi nagy burgonya ter-

més nagyelőnyére volt a gazdaságnak, és egyfelől az is oka, hogy a szemes életből oly bőven kijut a piacra.

A nagy-borosnyói közelebbi heti vásáron nagyon alantí árak jegyeztettek: a búzának pozsonyi mérője (40 kupa) 3 frt 30 kr., rozs 2 frt 15 kr., tiszta árpa 2 frt 15 kr., zab 1 frt 30 kr., törökbúza 2 frt 50 kr., marhahús fontja 15 kr.

Márk István.

E G Y V E L E G.

* A z erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmánya rendes havi gyűlését folyó évi május hó 3-án délelőtti 11 órakor tartja meg a titkári szálláson.

* Mit ér egy catastralis hold szőlő és egy palaczk bor a Rajna vidékén? A markobrunni borvidék néhány jeles szőlője martius hó 22-én Erbach városkában elárvereztetett és catastralis holdja 23,122 osztr. ért. frton kelt el! Ezen magas ár annyival tetemesebbnek tűnik fel, mert a Rajna vidék kétszáz év óta vezetett borstatisztikája kimutatja, hogy nagy átlagban 10 évre 7 silány, 2 közepes és csak egy bő termés esik. Átlagos termésül e vidéken holdjára 24 akót (á 5 erdélyi veder) szoktak számítani, a művelési költség pedig legalább 342 frtba esik. A vételért kereken csak 20,000 frtba számítva; ennek 5%-ja teszen 1000 frtot, tehát évi költség 1342 frt egy hold után. Miután azonban 10 év alatt csak három termés vehető fel, ennek kell megtéríteni az azon évi művelési költségen kívül, a silány termés által nem fedezett vételár százalékot, azaz összesen 50 százalékot. Ennélfogva a jó fekvésű helyen egy egy liter szőlő nedv (közel 3 meszely) már a szőlő tövön 2 frtnál többre esik és mire belőle eladható palaczkérett bor készül, magának a termelőnek annak meszelye a hordóban legalább is 1 frt. 20 krba áll.

* Értesítés. A földművelés- ipar és kereskedelemügyi miniszterium részéről ezennel közhírré tétetik miszerint gróf Zichi Edmund kálozi (Fehérmegye) uradalmához tartozó Klosterneuburgból hozott burgundi faj gyökeres vesszőből létesített szőlő ültetvények, nem különben az ugyanott eladásra készletben tartott gyökeres szőlővesszők a kormány által kiküldött szakértő közeg által tüzetesen megvizsgáltván, phylloxera menteseknek találtattak.

— A nagy-váradivirágkiállítás a kedvezőtlen idő miatt ápril 20-ról május 1—3 napjaira halasztatott. Mellesleg növény és vetemény magvak is kiállíthatók. Kiállítók számosan jelentkeznek és felette érdekes tárlatra van kilátás.

* Tudomásul vettél! A magyar korona tartományainak elsőrangú gazdasági szaktestülete, az országos magyar Gazdasági Egyesület igazgató választmánya a folyó évi martius hó 24-én tartott ülésében az erdélyi gazdasági egyesületnek a szomszédos keleti tartományokból a kérődő állatok behozatalának tiltása, az állategészségügy országos szervezése és egyáltalában az állattenyésztés érdekében a képviselőházhoz benyújtott kérvényét az illető jegyzőkönyv VII. pontja szerint tudomásul vette. Bravo!!!

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H i r d e t é s e k.

JANKÓ VINCZE

GÉPCYÁRA KOLOZSVÁRTT.

A múlt évi hivatalos statisztikai adatok szerint Erdélyben 181016 eke állott a földmivelés szolgálatára, melyek között csak 3967 vas eke találatott.

A cultura magasabb fokán álló államokban a vas-ekék általában tökéleteseknek tartatnak, mint a faekék, s azoknak elterjedése egyszersmind a gazdaság fejlődési fokát jelzi.

Bátor vagyok jó hírünk és nevünk érdekében a t. cz. gazdaközönséget ezen körülményre megújítva figyelmeztetni s egyúttal értesíteni, miszerint gyári üzletem ez idő szerint kiválólag ekegyártással foglalkozik.

Ekéim az erdélyi földviszonyokhoz átalakítva

Gubicz, Vidats és Clayton-féle

minták szerint készülnek javított szerkezettel s mostani alakjukban a legkövetelőbb igényeket is kielégítik.

Ekéimet ötféle nagyságban készítettem. Az első számú legnagyobb, az ötödik számú legkisebb.

Az árak az ekék nagysága szerint következők: 25 frt, 22 frt, 20 frt, 18 frt, 16 frt; vastengelyű eketaligáé 14 frt, fatengelyű taligáé 12 frt. Levél által tett megrendeléseket is gyorsan és pontosan teljesítek.

Répvágók, szecsavágók, morzsolók, rosták, borsajtók, borfejítő szivattyúk gyáramban mindenkor kaphatók.

Megromlott gépek kijavítására is teljes készséggel ajánlkozom.

Kolozsvártt, 1875.

teljes tisztelettel
JANKÓ VINCZE
gépgyár tulajdonos.

(14) (10—26)

TAUFFER FERENCZ

magkereskedésében

Kolozsvártt,

kaphatók a legjobb minőségben és
jutányos árakban:

Takarmány répák

Luzerna és lóherék

Esparsette

Canadai zab

Douttonkorn törökbuza

Early rose burgonya

Bükköny

Takarmány és diszfüvek

Stockeraui lencse és borsó

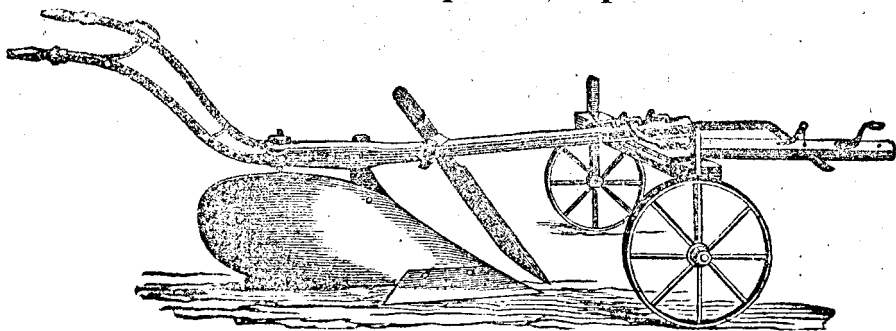
Mezei paszuly

Kerti és virágmagvak

Gabona zsákok nagy választékban. (1) (18—52)

Gubicz László gazdasági gépgyára

Budapesten, Lipót-utca 41-ik szám.

Ajánlja általános elismerésben részesült kitűnő

Gubicz-ekéit,

ugyszinte magtakaróit, boronáit, rög-törőit, rostáit stb. jutányos ár mellett.

Árjegyzéket kívánatra bérmentesen küldve, megrendeléseket pontosan teljesít

Gubicz László.

(7)

(9—26)

Dréher Ignác és fia

sebészi eszköz és sérvkötőgyárosok,
a m. kir. egyetem szállítói Budapestben.

Hatvani utca, 9 szám.

Ajánlják készítményeiknek gazdag tárárt, finom angol aczélből készült gyapju nyíró ollókat, továbbá érvágót szarvas marhák részére, szurcsap (troicár) rézcsövekkel, juh oltó tűt, juh bélyegzőt és bélyegező fogót betűkkel és számokkal, a legújabb angol módra 9—18—27 és még több számokkal és betűkkel ellátva, égető bélyeg vasak, betűk és számok, lovak, marhák és juhok bélyegezésére, gyomor csövek (bendő szivattyúk) marhák és juhok részére, különösen ajánlható

a kergesség betegségben sinlődő birkák műtétére kellő kőponya lékelő eszközöket. Saját készítményü finom kertész késeket 80 krtól felfelé; minden árban, völgyüle és kecskeláb kések fenkövekkel ellátva, gyüröző gépek, fa fűrészek 1 frittól felfelé, kés fűrészek, szőlő metsző és finom ágnyeső ollókat, rózsa és hernyó szedő ollót; finom toll, seb, vafiasz és aczélos kések, finom ollók minden nagyságban, evő eszközök minden alak és finomságban.

Minden nevezett tárgyakat és általában minden használtatni szokott eszközöket a mezőgazdaság és gazdatisztek részére a m. kir. posta útján azonnal (az árnak utánvétele mellett) a legjobb minőségben s a lehető legjutányosabb áron küldjük, vagy helyben vevőknek szolgáltatjuk át.

(12)

6—6

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt elfogad életbiztosítási

ajánlatokat minden módozatokban:

Dijai a lehető legolcsóbbak és biztosítottjait, az életbiztosítási osztály összes nyereményeinek **ötven száztóliában**, azaz annak felében részesíti, díjfizetési összegeik arányában Ezen nyeremény-résztetés folytán, az 1871-ben biztosítottak már 1872-ki díjaik **kilencz száztóliát** visszakapták, és bizton remélhető, hogy ezen nyereményszáz évről évre emelkedik.

Kiválóan figyelemre méltók a **biztosított eredménnyel megnyitott túlélési csoportok**, melyekbe beállítás által mindenki, már életében szép összegeket biztosíthat maga, vagy gyermekei részére.

Bővebb tájékozással, utasítással sat. szolgálnak a társasági felügyelők és ügynökök.

Az üzlet eszközzésére alkalmas felügyelők előnyös feltételek mellett alkalmaztatnak.

A VICTORIA biztosító társaság igazgatósága KOLOZSVÁRTT.

(4)

(9-26)

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A héti vásár		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mazsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta b u z a	elegy b u z a	rozs	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
á r a k r a j e z á r o k b a n										
Kolozsvár	april 29	370-390	250-280	240-270	130-150	240-260	175	90	—	21
Nagy-Várad	decz. 29	380-480	340-370	280-320	180-200	260-300	300	140	1500	24
Maros-Vásárhely	april 22	326-370	220-250	210-260	108-124	—	210-230	80-90	600-1180	18
Károly-Fehérvár	april 24	365-475	310-315	245-250	155-163	—	165-175	95-120	900	20
Nagy-Szeben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	decz. 31	388-455	361	290-312	135-141	318	—	—	—	18
Besztercze	mart. 23	350-400	280	240	150	—	160-200	95-150	600	14
Nagy-Enyed	april 22	325-350	250-300	200-225	135-145	—	330-340	35-45	800	18
Szamosujvár	april 12	400-440	280-320	240-280	130-140	—	250	50	1400-1600	18
Décs	april 27	360-400	330	220-240	130-140	—	150-160	50-80	800	16
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 76 frt 39 kr. — Ezüst árkelet 103.45

Az „Erdélyi Gazda” hirdetési díjszabályzata.

	széri hirdetésekor											
	1-1		1-3		1-6		1-12		1-24		1-52	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
16/16 lap	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
8/16 ”	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
4/16 ”	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
2/16 ”	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1/16 ”	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Nagyobb hirdetéseknel külön kedvezmények.

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hanyiszor a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni: mennyi helyet igényel a beküldés mellékelte hirdetés számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala és a Gámán János örökössei nyomdájának központi irodája (főter gr. Gyulai-ház) Mellékletek szárazként 1 o. é. forintba számítatnak.

TARTALOM:

Angol vélemény erdélyi boraink felett. — Lótenyésztésünk ügyében. — Társalgó. — A „Probus” erdélyi szőlészeti és borászati egyesület alakító tagjainak 1875. április 15-én tartott ülésének jegyzőkönyve. — Törvényozik a földadó (kataster) szabályozásáról. — Levelezés. — Egyveleg. — Hirdetések. — Piaczi árak.